

John F. Lyons, **Teaching History Online**. London, New York: Routledge, 2009. 112 strani.

Knjiga *Spletno poučevanje zgodovine* ponuja praktične napotke za spletne dejavnosti ter sezname virov in orodij za uporabo spletnih oz. elektronskih učilnic. Avtor poskuša odgovoriti na najpogostejša vprašanja, ki se nanašajo na izdelovanje in oblikovanje spletnih učilnic, alternativna predavanja, izvajanje uporabnikom prijazno diskusijo, vodenje ocenjevanja, organiziranje dela v elektronski učilnici itd. Zato je priručnik namenjen predvsem univerzitetnim učiteljem zgodovine, ki bi želeli namesto klasičnih predavanj uvesti tudi spletno poučevanje in učenje.

V uvodu, ki ima naslov *Zakaj poučevati in študirati s pomočjo spleta?*, avtor ugotavlja, da je spletno učenje zelo popularno med študenti, zlasti pa med tistimi, ki težko prihajajo na predavanja (npr. študentje s posebnimi potrebami, invalidi, mladi starši, plahi študentje, študentje, ki stanujejo zelo daleč idr.). Spletno učenje vključuje različno gradivo (spletne strani, zvočni posnetki, videoposnetki, pisni in drugi viri). Upoštevani so različni stili učenja, saj se spletno učenje lažje prilagodi študentom. Visokošolski učitelji, ki izvajajo spletno učenje, bi morali imeti dobre organizacijske sposobnosti, skrbeč odnos in visoka pričakovanja do študentov, meni avtor J. F. Lyons.

Knjiga vsebuje šest poglavij. Prvo poglavje z naslovom *Prvi začetki* pomaga visokošolskim učiteljem oblikovati spletno učilnico, kjer avtor predlaga, da naj učitelji vključujejo obveznosti, ki aktivno vključijo študente v proces učenja (npr. pisanje, diskusije, analize virov), še posebej obveznosti, ki spodbujajo kooperativno učenje v majhnih skupinah (skupinske diskusije) in miselne aktivnosti (sestavljene po Bloomu). Za gradivo (glasba, videoposnetki, pisno gradivo itd.) naj bi učitelj navedel spletno stran, na kateri bi si študentje ogledali učno gradivo. Avtor meni, da je zelo pomembno, da študenti vedo, ali bo učitelj vsak dan odgovarjal na njihovo elektronsko pošto, pregledoval njihove aktivnosti v spletni učilnici ali samo ob določenih dnevih ter da so seznanjeni z roki oddaje obveznosti. Visokošolski učitelji bi morali paziti tudi na jasno vsebinsko strukturo spletne učilnice.

Drugo poglavje z naslovom *Preoblikovanje in sestavljanje predavanj* predstavi alternativne načine izvajanja predavanj, npr. s pomočjo PowerPoint predstavitev, videoposnetki ali podcasti - zvočni posneti predavanj (podcasti so avdio ali video datoteke v mp3, mpeg4 ali podobnem formatu, ki se iz spleta naložijo na računalnik

ali na katerikoli drugi digitalni audio-video predvajalnik), informacije o izbrani strokovni literaturi in učbenikih.

Tretje poglavje *Diskusijski forumi* podaja napotke, kako bi lahko učitelji postavljali učinkovita vprašanja pri diskusiji na spletu oz. elektronski učilnici. Vloga učitelja v diskusiji je, da ne bi posegal v odgovore, temveč le vodil diskusijo in na koncu naredil refleksijo o diskusiji. Vključevanje študentov v diskusijo pa visokošolski učitelj lahko tudi ocenjuje.

Četrto poglavje z naslovom *Ocenjevanje* se posveča možnostim ocenjevanja študentov v spletni učilnici. Učitelji bi morali bolj natančno pripraviti pisne informacije o ocenjevanju (namen, proces dela, način ocenjevanja, kriteriji ocenjevanja, roki oddaje obveznosti). Načini ocenjevanja so lahko kvizi, eseji, blogi, dnevniki, elektronski portfolio (zbirka digitalnega dela, zvoki, slike, besedilo ipd.), videoposnetek, podcast, PowerPoint prezentacija. Ocenjevanje naj bi bilo sprotno, s pomočjo rubrik oz. alternativnega ocenjevanja, ki vključuje tudi kolegialno ocenjevanje. S pomočjo evalvacije študentov bi lahko visokošolski učitelji vsako leto izboljševali spletno učenje.

Peto poglavje *Upravljanje (spletne) elektronske učilnice* pa svetuje, da naj visokošolski učitelji postavijo pravila za obnašanje in delo v spletni učilnici. To je pomembno tudi zato, da se učitelji izognejo goljufanju (študent je resnično tista oseba, ki dela v spletni učilnici) in plagiatorstvu oz. prepisovanju od drugih (učitelj naj bi predpisal vsako leto drugo tematiko ali nenavadno nalogo). Študentje pa bi morali upoštevati predvsem pravila pisanja v elektronski pošti (vljudnost, formalnost, zahvala) in pravila komuniciranja na forumu (ustreznost, spoštljivost) ter tehnične težave (virusi, električni izpadi, izginjanje spletnih strani). Primer je npr. za komuniciranje: »*Nikoli ne pozabi, da je na drugi strani oseba, ki zasluži vljudnost in spoštovanje. Bodi kratek, kratko sporočilo ima večji vpliv. Tvoja sporočila predstavljajo tebe, vzemi si čas, da boš siguren, da boš ponosen na ta sporočila. Misli na svojo publiko in se drži tematike. Bodi pazljiv pri humorju in sarkazmu. Izogibaj se ponavljanju tistega, kar je bilo že rečeno. Uporabljalj reference za ideje ali besede drugega*« (str. 63).

Šesto poglavje z naslovom *Spletno učenje* pri posameznem predmetu prikazuje načine, kako lahko visokošolski učitelji elemente spletnega učenja vključijo v navadno poučevanje v predavalnicah. Spletne učilnice vključujejo najpogosteje: predstavitev predmeta in učitelja, kvize, slovarje pojmov, diskusijske forume, vire za gradiva (študijski vodnik, izpitna vprašanja, izročki iz predavanj ...) ter povezave na druga spletna mesta. Pri tem lahko učitelji tradicionalno delo v predavalnicah oz. učilnicah dopolnijo še z aktivnostmi na spletu, zlasti zato ker splet ponuja različne vire za študij zgodovine. Na spletu tako lahko študentje sodelujejo (npr. wikipedia, blogi, spletne diskusije).

Priloga v tej knjigi prikazuje primer študijskega programa, vprašanja na vrednotenje spletne strani, primer pisnega dovoljenja za sodelovanje pri projektu ustne zgodovine (intervjuji), rubrike za ocenjevanje skupinskega projektnega dela za spletne strani; rubrike za ocenjevanje sodelovanja v diskusiji, rubrike za ocenjevanje esejev pri kolegih, formular za vrednotenje študijskega programa oz.

predmeta. Dodatni sezname spletnih strani, podcastov, blogov ali revij pa so namenjeni učiteljem za dodatno izpopolnjevanje o informacijski tehnologiji.

Čeprav pri prvi uporabi spletnih učilnic učitelji kot tudi študenti porabijo več časa, pa ima delo z IT (informacijsko tehnologijo) vseeno več prednosti, npr. hiter dostop do najnovejših informacij, neuporaba papirja, hitro komuniciranje. Ravno tako se lahko učitelji in študentje hitro naučijo uporabljati elektronske učilnice. Učinkovito oblikovana, sestavljena in uporabljena spletna učilnica naj bi bila tista, v kateri je študent v središču učenja, kjer ima študent dostop do ustreznih učnih gradiv in orodij in kjer različne aktivnosti omogočajo aktivno učenje. Da bi se izognili izolaciji, naj bi bile aktivnosti sestavljene za manjše skupine oz. za kooperativno učenje. Študenti potrebujejo tudi osnovne in enostavne napotke za delo v spletni učilnici, saj so pogosto zmedeni pri prvi uporabi. Komunikacija med visokošolskim učiteljem in študenti je zelo pomembna, zato mora učitelj podajati sprotno povratno informacijo in spodbujati študente h komunikaciji z učiteljem in kolegi. Visokošolski učitelji pa ne smejo pozabiti, da ostane tradicionalno učenje še vedno zelo pomembno, zlasti predmetno znanje in tudi klasična predavanja na univerzah, ki skupaj z interaktivno tehnologijo lahko prispevajo, da študentje dosežejo boljše rezultate.

Med spletnimi stranmi, ki so omenjene v priročniku, bi izpostavili spletno stran za zgodovino (<http://www.besthistorysites.net/>), spletno stran z zgodovinskimi viri (<http://www.fordham.edu/halsall/>) in zgodovinske podcaste (<https://sites.google.com/site/historicalpodcasts/>).

Priročnik ponuja vrsto praktičnih rešitev za učinkovito uporabo spletnih gradiv in aktivno uporabo elektronskih učilnic, kar bo prav prišlo vsem univerzitetnim učiteljem.

Danijela Trškan